

Prova lliure per a l'obtenció del títol de graduat/ada en educació secundària obligatòria

Convocatòria 02/2017

Àmbit de la comunicació en llengua catalana

Pauta de correcció

Nota de correcció

Perquè un alumne sigui considerat apte en l'àmbit de la comunicació ha d'obtenir una puntuació mínima de 50 punts sobre 100 com a nota global de tots els exercicis de l'àmbit. A més, ha d'haver obtingut una nota mínima de 40 punts a cadascuna de les proves de català i castellà. Si un alumne té una nota global superior a 50 sobre 100, però no ha obtingut la nota mínima en alguna de les proves de català i/o castellà, es considerarà que té l'àmbit suspès.

Quadre resum

	Puntuació mínima	Puntuació màxima
Català	40	100
Castellà	40	100
Llengua estrangera	-	100

Activitat 1

[20 punts]

Tot seguit escoltareu un fragment d'una secció radiofònica dedicada a la nutrició i la salut.

(Podeu consultar la transcripció del text oral al final del document.)

1. Responeu les preguntes següents, relacionades amb el programa.

a) Quin és el propòsit específic de la secció del programa que heu escoltat? [1 punt]

Comentar tot un seguit de notícies sobre nutrició i salut humanes.

b) Des d'on s'emet el programa? [1 punt]

Des de l'estudi 1 de Ràdio.net.

c) Qui és la Rosa Prou? [1 punt]

La doctora i nutricionista encarregada de respondre les preguntes d'aquesta secció.

d) Quines són les vies de contacte de l'audiència amb el programa? [2 punts: 0,5 per encert]

El telèfon, el correu electrònic, el Facebook i el Twitter.

e) Què se celebrava el dia 4 de febrer? [1 punt]

El dia mundial contra el càncer.

f) Quins són els tres consells de l'OMS per prevenir el càncer? [1,5 punts: 0,5 per encert]

Fer una dieta saludable, no fumar i evitar la carn processada.

g) Quin és el consell que destaca, per sobre dels altres, la doctora? [1 punt]

Evitar el sedentarisme, és a dir, fer exercici.

h) El càncer té una base genètica (V o F). [0,5 punts]

V

i) Quin és l'hàbit que afavoreix, per damunt dels altres, l'aparició del càncer? [1 punt]

Fumar; el tabaquisme.

2. Al fragment que acabeu d'escoltar, amb formulacions deutores del llenguatge espontani, hi trobem algunes construccions que es consideren impròpies del català i que cal corregir, com ara l'ús del *lo* o de la perífrasi d'obligació *tenir que*. Tenint en compte aquestes i d'altres incorreccions que trobareu a les oracions següents, proposeu-ne una alternativa. [5 punts]

a) Vam tenir que estudiar molt per a l'examen de català.

Vam haver d'estudiar molt per a l'examen de català.

b) Has de fer-ho lo millor que puguis.

Has de fer-ho tan bé com puguis / Has de fer-ho al millor que puguis.

c) Explica'ns lo que et va dir el teu germà.

Explica'ns el que / allò que et va dir el teu germà.

d) És precis que ho acabeu a temps.

Cal que ho acabeu a temps.

e) M'he donat compte que faig tard.

M'he adonat que faig tard.

Compteu un punt per cada resposta correcta.

3. En el fragment que heu escoltat es parla de manera confusa del *número* i del *nombre*, que en català tenen usos diferents. Escolliu l'opció correcta en cada enunciat. [5 punts]

a) Ha comprat un **número/nombre** de loteria.

b) Quin **número/nombre** de sabates calces?

c) Totes les paraules de l'exercici estan en *número/nombre* singular.

d) No sap treure *números/nombres* decimals.

e) Un gran **número/nombre** de treballadors han donat suport a la vaga.

Compteu un punt per cada encert.

Activitat 2

[20 punts]

1. Completeu la taula següent corresponent a obres, autors i gèneres i/o períodes cabdals de la literatura catalana. [5 punts: 0,5 per encert]

**Ausiàs March / *Tirant lo Blanc* / narrativa medieval / *Els fruits saborosos* /
 Mercè Rodoreda / poema èpic / Salvador Espriu / *Cròniques de la veritat oculta* /
 novel·la modernista / Àngel Guimerà**

Obres	Autors	Gèneres
<i>Tirant lo Blanc</i>	Joanot Martorell	novel·la de cavalleries
<i>La plaça del Diamant</i>	Mercè Rodoreda	novel·la del segle XX
<i>Canigó</i>	Jacint Verdaguer	poema èpic
<i>Primera història d'Ester</i>	Salvador Espriu	teatre
<i>Els fruits saborosos</i>	Josep Carner	poesia noucentista
" <i>Veles e vents...</i> "	Ausiàs March	poesia del segle XV
<i>Solitud</i>	Víctor Català-Caterina Albert	novel·la modernista
<i>Mar i cel</i>	Àngel Guimerà	teatre
<i>El llibre de les bèsties</i>	Ramon Llull	narrativa medieval
<i>Cròniques de la veritat oculta</i>	Pere Calders	narrativa curta del segle xx

Compteu un punt per cada encert.

2. Pere Calders, un dels autors que hem esmentat en l'exercici anterior, va escriure narrativa curta, de vegades, molt curta. Llegiu el microconte que us proposem a continuació, inclòs al recull *Invasió subtil i altres contes* (1978), i responneu les preguntes següents.

Per a un demà millor

(Drama en menys d'un acte)

L'escena representa:

A l'esquerra, una posta de sol. A la dreta, un cap de setmana.
 En alçar-se el teló, l'únic personatge de l'obra (jove de bona presència) s'avança amb el propòsit de recitar un estremidor monòleg de protesta. Però es desploma el teló a causa d'una avaria mecànica i l'esclafa. Llestos.

FI

(Els dimarts no hi ha funció, per descans de la Companyia.)

a) Quin és el to del microconte de Calders? Expliqueu-lo. [2 punts]

El to és clarament satíric, tragicòmic també podríem dir, ja que tant el títol del microconte com el monòleg que representarà l'actor volen ser transcendentals i seriosos, però el desenllaç està clarament adreçat a produir un efecte còmic (orientatiu).

b) Com s'anomenen, en el gènere dramàtic, les indicacions que ens situen en el context de l'escena i que orienten els actors per tal de posar-se en el paper que els correspon? [1 punt]

Acotacions.

c) Expliqueu el joc de paraules que s'estableix en el subtítol de l'obra, "Drama en menys d'un acte". [2 punts]

La paraula drama fa referència al gènere literari, però també, per extensió, al fet que el conte acabi de manera dramàtica, tràgica. I l'autor juga amb el fet que el drama serà curt i durarà menys d'un acte, perquè la fatalitat fa que l'obra no pugui arribar a representar-se (orientatiu).

3. De la mateixa manera que trobem narrativa curta, també hi ha poemes molt breus d'influència japonesa, anomenats tankes i haikus. A continuació podreu llegir dues composicions poètiques que compleixen les característiques mètriques que imposa la tradició lírica japonesa. El poema de Carles Riba pertany a *Del joc i del foc* (1946) i el de Rosa Leveroni ha estat publicat recentment en un volum que recull la seva poesia completa (*Obra poètica completa*, CCG Ed., 2010). Llegiu-los i responeu les preguntes que teniu a continuació.

<p>La preferida de totes, nit marina d'estrelles certes, ets tu, que sense somni em canvies de platja.</p> <p style="text-align: right;">Carles Riba</p>	<p>Com l'ametller florit bandejo el meu neguit les flors al vent.</p> <p style="text-align: right;">Rosa Leveroni</p>
--	---

a) Expliqueu a qui s'adreça el jo poètic i en quina persona, en la composició de Carles Riba. [2 punts]

S'adreça a la nit marina i ho fa en segona persona (tu).

b) Quina és la figura retòrica amb què comença el poema de Rosa Leveroni? [1 punt]

Símil o comparació.

c) Expliqueu quina funció tenen els elements naturals que apareixen en els dos poemes. [2 punts]

La nit marina farcida d'estrelles i l'ametller florit amb les seves flors al vent serveixen per recrear un ambient suggeridor on el jo poètic projecta els seus somnis o neguits i així crea imatges visualment belles.

d) Localitzeu en els poemes anteriors: [5 punts: 1 per encert]

- Un verb copulatiu: **ets (ser)**

- Dos substantius abstractes: **somni, neguit**

- Una contracció de preposició més article: **al**

- El subjecte del verb *canvies*: **tu**

- Un pronom personal de primera persona: **em**

Activitat 2

Activitat 3

[20 punts]

1. Llegiu el següent article de Josep Maria Berengueras, publicat el 27 de febrer de 2016 al diari *El Periódico*. A continuació responeu les qüestions proposades.***Grafè: el material que revolucionarà el món***

- Les indústries del mòbil, l'automoció, l'aeronàutica i la sanitària es preparen per als beneficis del nou material.
- És hiperfi, flexible, 200 vegades més resistent que l'acer i, a més, barat de produir.

Hi ha un material que probablement revolucionarà la majoria d'indústries. Es diu grafè, és hiperfi, flexible i té una gran conductivitat, i encara que fa ja anys que se'n parla, és ara quan s'estan veient les primeres aplicacions reals d'aquesta substància. Al Mobile World Congress (MWC) se'n van veure algunes mostres, com ara bateries ultraràpides o pantalles flexibles, però el grafè està cridat a revolucionar el món.

Tècnicament, el grafè és un material bidimensional, consistent en una sola capa d'àtoms de carboni pur disposats en una retícula hexagonal. És molt lleuger —cinc vegades més que l'alumini—, flexible i 200 vegades més resistent que l'acer i, a més, té altres qualitats, com la seva gran conductivitat de la calor i l'electricitat i, sobretot, que resulta barat.

A la pràctica, amb grafè es poden construir molts dels elements que ja coneixem, però amb un cost més baix, menys impacte i amb més prestacions. Observat per primera vegada el 1964, no va ser fins al 2004 quan els investigadors Andre Geim i Konstantin Novoselov el van redescobrir i el van descriure amb exactitud en un estudi que els va valer el Premi Nobel de Física el 2010.

«Molts materials compleixen alguna de les característiques del grafè. Però tan sols un les uneix totes, cosa que obre unes possibilitats enormes», va destacar Novoselov a l'MWC, on va ser un dels convidats estrella. El professor Frank Koppens, de l'Institut de Ciències Fotòniques (ICFO) de Barcelona, té moltes esperances en aquest material. «L'electrònica canviarà molt. És difícil comparar com serà el seu impacte amb el passat, però tot fa indicar que realment serà una cosa semblant a una revolució. És un material únic», va explicar a EL PERIÓDICO.

L'ICFO va ser el coordinador del pavelló del grafè a l'MWC, una zona on es van reunir empreses i institucions que investiguen aquest material i que, per primera vegada, van presentar proves reals de productes fabricats amb aquesta substància. Una d'aquestes empreses era Zap Go, una companyia amb base a Oxford que elabora carregadors de grafè. «El nostre primer producte serà un carregador de bateria realitzat amb grafè. Pensant en el futur, es podran introduir també bateries de grafè als mòbils, i gràcies a les seves propietats serà possible carregar el telèfon en tan sols cinc minuts», va afirmar a aquest diari Tim Walder, director financer de l'empresa.

Productes

Un altre dels productes que s'han pogut veure en el congrés són pantalles flexibles fetes amb grafè. «Les seves possibilitats són impressionants. D'aquí uns anys la gent podrà portar el mòbil al canell», destacava un membre de l'equip de FlexEnable, que mostrava una pantalla tàctil de 4,7 polzades i un gruix del panell de tan sols 0,03 mil·límetres. Altres companyies exposaven sensors de llum (transparentes, flexibles i de baix consum, que poden prendre forma de braçalet per mesurar el ritme cardíac) o una samarreta amb tintes conductives que emeten so quan es toquen. «Els mòbils flexibles seran una realitat d'aquí uns anys i, a més, amb bateria de càrrega ultraràpida», prediu Koppens.

Però la tecnologia mòbil no és l'únic sector que canviarà gairebé del tot. «El sector de l'automòbil és un dels que més se'n beneficiarà. Estem parlant de bateries més lleugeres i amb més capacitat, a més de tota mena de sensors. En el futur, per què no, un xassís de grafè, més lleuger i resistent seria possible, assenyala Koppens.

Continua a la pàgina següent →

La indústria aeronàutica també se'n beneficiarà, per exemple, amb ales i peces més lleugeres, o el sector de la salut, amb sensors flexibles, incrustables sota la pell, o en la roba de la gent, per a la monitorització de les constants vitals de qualsevol ciutadà.

Encara hi ha barreres que s'han d'anar superant. Entre elles, la fabricació del mateix grafè, que encara ha d'evolucionar. «Encara s'ha d'investigar molt perquè pugui arribar a gran escala. Veurem alguns productes fets amb grafè en el pròxim lustre, però no crec que se'n faci un ús massiu fins almenys d'aquí a 10 anys», prediu Koppens.

Adaptació feta a partir de l'article de Josep Maria BERENGUERAS. «Grafè: el material que revolucionarà el món». *elPeriódico* [en línia] (27 febrer 2016)

a) Quina és la novetat respecte al grafè actualment? [1 punt]

Que tot i que no és un material nou, és ara quan s'estan veient les primeres aplicacions reals de la substància.

b) Què vol dir la frase: "El grafè està cridat a revolucionar el món"? [1 punt]

Vol dir que les seves aplicacions són tan diverses i versàtils que modificaran la indústria i la tecnologia.

c) Quina és la definició, la composició i les característiques del grafè? [2,5 punts]

És un material bidimensional consistent en una sola capa d'àtoms de carboni pur disposats en una retícula hexagonal (1 punt). És molt lleuger, flexible i 200 vegades més resistent que l'acer (1 punt). També és un gran conductor de la calor i és barat (0,5 punts) (orientatiu).

d) Per què els van atorgar el Premi Nobel de Física als investigadors Andre Geim i Konstantin Novoselov? [2 punts]

Perquè van redescobrir el grafè i el van descriure amb exactitud.

e) Segons el professor Koppens, quin és el camp on el grafè provocarà un gran canvi? [1 punt]

El camp de l'electrònica.

f) Enumereu almenys tres productes que es fabricaran en el futur amb grafè i que seran revolucionaris? [1,5 punts]

Pantalles flexibles, sensors de llum en forma de braçalet per mesurar el ritme cardíac o una samarreta amb tintes conductives que emeten so quan es toquen.

g) Quina és, però, la barrera més important a la qual s'enfronta la indústria del grafè? [1 punt]

La fabricació del grafè (que encara ha d'evolucionar).

2. Escriuiu un sinònim adient per a cada paraula subratllada del paràgraf, extret del text anterior. [5 punts]

A la pràctica, amb grafè es poden construir molts dels elements que ja coneixem, però amb un cost més baix, menys impacte i amb més prestacions. Observat per primera vegada el 1964, no va ser fins al 2004 quan els investigadors Andre Geim i Konstantin Novoselov el van redescobrir i el van descriure amb exactitud en un estudi que els va valer el Premi Nobel de Física el 2010.

- Construir: **fabricar, bastir, erigir, elaborar.**
- Però: **tot i que.**
- Més baix: **inferior.**
- Vegada: **cop.**
- Exactitud: **precisió.**

Compteu un punt per cada resposta correcta.

3. Tenint en compte les oracions extretes del text:

a) Digueu quin és l'antecedent del pronom relatiu *que* en l'oració següent: [1 punt]

Però la tecnologia mòbil no és l'únic sector que canviarà gairebé del tot.

L'únic sector.

b) Definiu la paraula subratllada en l'oració següent: [1 punt]

Veurem alguns productes fets amb grafè en el pròxim lustre.

Període de cinc anys.

c) Indiqueu quin és l'infinitiu del verb subratllat en l'oració següent: [1 punt]

Hi ha un material que probablement revolucionarà la majoria d'indústries.

Haver-hi.

d) Digueu quins són els substantius que tenen la mateixa arrel que els mots subratllats en l'oració següent: [2 punts]

Tècnicament, el grafè és un material bidimensional, consistent en una sola capa d'àtoms de carboni pur disposats en una retícula hexagonal.

Disposició / Hexàgon

Activitat 4

[40 punts]

Escolliu una d'aquestes dues opcions i redacteu un text que contingui entre 150 i 200 paraules:

- *Opció 1.* En el fragment del programa de ràdio que heu escoltat, es donen alguns consells per evitar l'aparició del càncer. Escriviu un text instructiu per portar una vida saludable.
- *Opció 2.* En el text relatiu al grafè, que heu llegit anteriorment, se'n parla, precisament, com un dels components revolucionaris de la indústria mòbil. Escriviu un text argumentatiu en què expresseu la vostra opinió a propòsit del paper dels mòbils en la societat actual.

La correcció de la redacció és a criteri del corrector. A continuació s'ofereixen uns criteris orientatius.

Valoració global (10 punts)

Es valorarà si el text expressa amb claredat idees i conceptes, si s'ajusta al tema demanat i si el lèxic i la sintaxi són adequats.

Estructura i presentació (10 punts)

Es valorarà si els arguments estan presentats de manera ordenada, amb una distribució correcta en paràgrafs, si la puntuació és adequada, els connectors escaients i si la forma del text s'adequa al format demanat.

Correcció ortogràfica i gramatical (20 punts)

Es valorarà la correcció ortogràfica i gramatical, es penalitzarà especialment quan aquesta dificulti la comprensió del text. Suggestim descomptar 1 punt per cada errada ortogràfica.

- Si un text conté més de 20 errades ortogràfiques o les que hi ha dificulten la comprensió del text, aquesta activitat es pot puntuar amb un 0.
- Si un text no s'ajusta a l'extensió (té menys de 100 paraules) o al tema, aquesta activitat es pot puntuar amb un 0.

Activitat 4

PUNTUACIÓ TOTAL
Puntuació màxima: 100 punts

Transcripció de la locució d'un fragment d'una secció radiofònica dedicada a la nutrició i la salut

(Música de fons)

Marc Grau (Periodista, MG): Avui, amb motiu de la nova temporada, inaugurarem la secció setmanal relacionada amb la salut i la nutrició humanes. A partir d'aquest moment us convidem a fer-nos arribar les consultes que considereu oportunes i ens hem proposat, aquesta tarda, comentar amb la nostra col·laboradora tot un seguit de notícies a l'entorn d'aquests dos eixos, que han estat d'actualitat en les darreres setmanes. Som-hi, doncs! Tenim a disposició de l'audiència el telèfon del directe, al qual us podeu adreçar, que és el 904 479 101, o bé podeu fer-nos arribar els vostres dubtes al correu electrònic del programa, salutpertoshom@radio.net. Els vostres comentaris, com sempre, al [Facebook.com/salutplus](https://www.facebook.com/salutplus) o al Twitter [@salutplus](https://twitter.com/salutplus).

(Música de fons)

Donem, doncs, la benvinguda a l'estudi 1 de Ràdio.net, a la doctora Rosa Prou, la nostra col·laboradora. Bona tarda, Rosa!

Rosa Prou (RP): Bona tarda, Marc!

MG: Benvinguda. I avui hem de parlar de moltes, moltes, moltes coses.

RP: De moltíssimes, és cert!

MG: Doncs vinga! Ahir, 4 de febrer, va ser el dia mundial contra el càncer i l'OMS insisteix en recordar-nos que és important fer una dieta saludable, no fumar i evitar la carn processada per prevenir el càncer. Tot això ja ens ho han anat aconsellant durant els darrers mesos. Però, a més, aquests consells són alguns dels que consten en el codi europeu contra el càncer que l'organització va publicar *just* ahir i que inclou també dotze recomanacions per ajudar la població a adoptar estils de vida més saludables. Això és una bona notícia, *no*, Rosa?

RP: Home, *clar* que sí! *Clar* que sí!

MG: D'aquestes dotze recomanacions, Rosa, quines en destacaries en particular?

RP: Mira, jo destacaria molt, a part de l'alimentació, **lo que sí, lo que no...** Una de les recomanacions de les quals ens oblidem sempre, sempre, és la de l'exercici, *tenim que* evitar el sedentarisme. De veritat, costa molt que la gent faci cas d'això. És a dir, jo per la meua experiència, i penso que els meus col·legues hi estaran d'acord, veig que la gent quasi que està més a punt de deixar de menjar coses o de fer un sacrifici de menjar una cosa o una altra, que no de moure's. Per què ens costa tant moure'ns? Si el sedentarisme és un factor de risc? No només de càncer sinó de moltes altres malalties.

MG: Això ja ho pots ben dir, Rosa!

RP: I tampoc és tan complicat moure's. Perquè, fixa-t'hi, no requereixes un aparell especial ni tan sols cal que vagis a un gimnàs. Ni tan sols **tens que** pagar.

MG: És gratuït, *no*? Caminar o córrer és gratuït. Atenció senyores i senyors: caminar o córrer és gratuït.

RP: I en canvi, amb això que estàs fent, diguéssim, estàs agafant punts de salut. Jo sempre dic que *lo* del càncer, i ahir discutíem amb un col·lega que és oncòleg, doncs *clar*, hi ha una base genètica, doncs, que és inevitable i que realment no podem canviar. Però sí que és veritat que *al* no fer una sèrie de coses és com anar agafant punts de la loteria perquè et toquin **més números**.

MG: Oh, i tant!

RP: Quan agafem **números** d'aquesta loteria? Quan bevem molt alcohol, quan mengem malament, quan no ens movem, quan fumem. Jo crec que aquest últim és un **número** que val per deu.

MG: Aquest és el **gran nombre**!

RP: És, és el **nombre**.

MG: Sí, sí. I tant!

RP: Perquè recordem que el càncer de pulmó és el més freqüent en homes i el que més gent mata. I per tant, doncs, hi ha una sèrie de coses que comporten el fet d'anar augmentant les possibilitats que ens toqui aquesta malaltia, que a més, és la segona causa de mort. Doncs, home, tampoc no és tant complicat, això, *no*? Perquè si ens hi fixem, tampoc ens demanen fer coses tan complicades.

(Música de fons)